

MÜZİK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN YARATICI DRAMAYLA BİRLİKTE KULLANILMASI: DİYAFRAM NEFESİ VE SES ÇALIŞMALARI ALT ÖĞRENME ALANINDA BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ

THE USE OF METHODS OF MUSIC TEACHING IN COMBINATION WITH CREATIVE DRAMA: A SAMPLE APPLICATION IN THE SUB-LEARNING FIELD OF DIAPHRAM BREATH AND VOICE STUDY

İlgım KILIÇ*

ÖZET: *Günümüzde uygulanan müzik programlarının önerdiği müzik öğretimi süreci, öğrenciyi etkin kılan, müziksel düşüncelerini sınıf içinde paylaşmasına olanak tanıyan, müziğin anlayarak ve ilişkilendirerek öğrenilmesini sağlayan ve en önemlisi gerekli kazanımları öğrencilere etkinlikler aracılığıyla kazandırmayı amaçlayan bir öğretim sürecidir. Bu sürecin sınıflarda işlerlik kazanması için kullanılacak başlıca öğretim yöntemleri arasında devinmeli-ritimlemeli müzik öğretim yöntemi, devinmeli-ritimlemeli-doğaçlamalı müzik öğretim yöntemi, gösterme-yaptırma yöntemi, oyunlama-oyunlaştırma yöntemi gibi yöntemler ve müzik eğitiminde yaratıcı drama sıralanabilir. Bu çalışmanın amacı; etkinlikler yoluyla diyafram nefesinin öğrenilmesi ve öğretilmesi konusunda belirtilen öğretim yöntemlerinin de kullanılmasıyla bir müzik öğretimi dersinin örneklendirilmesidir. Bu çalışmada ilköğretim altıncı sınıf düzeyinde dinleme-söyleme-çalma alanında hazırlanan etkinlikler yoluyla müzik öğretim yöntemlerinin kullanımı temelli bir müzik ders planı amaçlanarak örnek bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu plan çerçevesinde müzik öğretim yöntemlerinin kullanımıyla etkinlikler yaratma, oluşturma, düzenleme ve uygulamanın diyafram nefesi kavramının ve kullanımının öğretiminde nasıl bir rol oynayacağına ilişkin izlenecek yöntem tartışılmıştır.*

Anahtar Sözcükler: *Müzik öğretimi, müzik öğretim yöntemi, yaratıcı drama, diyafram nefesi, etkinlik örnekleri*

ABSTRACT: *The process of music teaching offered in present day music curricula is a learning process which makes students active, enables them to share*

---

* Yrd. Doç. Dr. İlgım KILIÇ, İnönü Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü, ikilic@inonu.edu.tr.

musical thoughts in class, secures learning music by associating and understanding it, and -most importantly- aims to provide students with the needed gains through activities. The major teaching methods for use to secure the functionality of the process in classes include the method of music teaching with motion and rhythm; the method of music teaching with motion, rhythm improvisation; game- dramatisation method, and creative drama in music teaching. This study aims at modelling a music teaching class with the use of teaching methods for the teaching and learning of diaphragm breath through activities. Planning a music class based on activities designed for sixth grade level listening-singing-playing was aimed, and a sample study was performed for this. Within this framework, the role of creating , forming and arranging activities via music teaching methods in teaching the concept and use of diaphragm breath is discussed in this research.

Key Words: *Music teaching, method of music teaching, creative drama, diaphragm breath, samples of activities*

1. GİRİŞ

Günümüzün hızla değişen ve gelişen ortamı, bireylerin potansiyellerini geliştirmelerine olanak sağlayacak fırsatların verilmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Yeni ürünlerin ve yeni düşüncelerin oluşması, bireylerin yaratıcı güçlerini ortaya çıkarma ile doğru orantılıdır. Bireylerin yaratıcılık potansiyellerini ortaya çıkarıp, geliştirmelerinde uygun bir öğretim ortamı oluşturmak ve uygun öğretim yöntemlerini etkin bir şekilde kullanmak esastır. Buna bağlı olarak; ilköğretim müzik dersi öğretim programında da; “müzik eğitimindeki kazanımlara uygun olarak “Oyun, Dans, Devinim” ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılması dersin işlenişinde ayrı bir önem taşımaktadır” şeklinde belirtilmiştir (MEB, 2006: 9). Özden de (2003) bu durumu; “bilgi çağında olan dünyanın, her alanındaki büyük ölçekli değişiminden eğitim de payına düşeni almaktadır” diye ifade etmiştir. Çağdaş eğitim anlayışına göre sanat/müzik alanında temel amaç; motivasyonları yüksek, yaratıcı düşünen, üreten, sadece alan bilgisiyle sınırlı kalmayıp gerek güncel ve sosyal konularda, gerekse evrensel alanlarda kendilerini geliştirebilen öğrenciler ve öğretmenler yetiştirmektir (Özden, 2003: 50-55). Bu açıdan bakıldığında farklı öğrenme biçimleri, sınıf içi işbirlikli çalışmalar, problem çözme, yaratıcılığı arttırmak için düzenlenen etkinlikler her sınıf düzeyinde önem kazanmaktadır (Duatpe & Akkuş, 2006; 90). Bu açıdan düşünüldüğünde, müzik öğretmenleri ve öğretmen adayları hedef kitlesi ile farklı müzik

öğretim yöntemleri, genel öğretim yöntemleri ve yaratıcı drama ile oluşturulmuş etkinlik temelli bir çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, ilköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanında, diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanına ilişkindir. Çalışmanın amacı; başta yaratıcı drama yöntemi, devinmeli-ritimlemeli-doğaçlamalı müzik öğretim yöntemi (Orff Yöntemi) ve devinmeli-ritimlemeli müzik öğretim yöntemi (Dalcroze Yöntemi) ağırlıklı olarak kullanılmak üzere, benzetme yöntemi, oyunlama-oyunlaştırma yöntemi, gösterme yaptırma yöntemi gibi birçok yöntemin bir arada kullanıldığı bir ders planı örneğini tartışmalı olarak sunmaktır. Yaratıcı drama yönteminin yanında, içerisinde diğer öğretim yöntemlerini de barındıran bu ders planı örneği, müzik eğitiminde drama temelli bir ders planı örneği olarak hazırlanmıştır. Altıncı sınıf düzeyinde diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanına yönelik 120 dakikalık (3 ders saati) bir plan bulgular kısmında verilmiştir. Aşağıda bu etkinliğin basamakları incelenerek adı geçen yöntemlerin müzik eğitiminde kullanımının önemli noktaları vurgulanmıştır.

Yaratıcı drama yöntemi, devinmeli-ritimlemeli-doğaçlamalı müzik öğretim yöntemi (Orff Yöntemi) ve devinmeli-ritimlemeli müzik öğretim yönteminde (Dalcroze Yöntemi) öğrenci merkezli ders işleme modeli kendiliğinden oluşmaktadır. Öğretmen rehber konumundadır, dersin öğrenme alanı, öğrenme alt alanı, amacı ve belirlenen kazanımları doğrultusunda “ne” yapılacağını belirlemektedir. Öğrenciler ise kendi yaşantılarından yola çıkarak, verilen yönergeler doğrultusunda “nasıl” yapılacağını, bireysel ve grup çalışmaları sırasında belirlerler. Öğrencilerin kendi yaşantıları yoluyla yapmış oldukları katkılar sürecin özgün olmasını sağlamaktadır.

Devinmeli-ritimlemeli-doğaçlamalı müzik öğretim yöntemi olan Carl Orff’un “Müzik ve Hareket Eğitimi”; günümüzde uluslararası düzeyde tanınarak yaygın bir kullanıma sahip olmuştur. Çevik (2007: 97-98), Orff öğretisinin özelliğini şu şekilde belirtmektedir: “Bireyin özgürce hareket etmesine, doğaçlama yapmasına, kendini müzikle ifade etmesine olanak sağlamasıdır. Ses en doğal çalgı aracıdır. Sesiyle taklitler yapar, oyunlar oynar. Özellikle çocuklar içinde yaşadıkları düşsel dünyayı oyunlarla dışa vururlar. Bu da müziksel anlatımın müzik eğitiminde oyunla birlikte kullanılmasının önemini ortaya çıkarmaktadır. Orff öğretisinde drama, düşüncenin beden diliyle sunumudur. Drama çalışmasıyla birey; grup

üyelerine saygılı olmayı, özgür olmayı, yaratıcılığını ön plana çıkarmayı, neleri yapıp neleri yapamadığını öğrenmiş olabilmektedir.”

Orff öğretisi; tek düze bilgilerin aktarıldığı, notalı kulaktan şarkı öğretildiği müzik derslerinden daha farklı olup, bireysel ve grup çalışmaları üzerinde yoğunlaşan, çocukları aktif olarak derse katan, onları yaratıcılığa yönlendiren bir öğretimdir (Bilen, Uçal, Özevin, 2003:111). Orff, işitsel algıyı geliştirmeye, algı farklılıklarını, bedensel anlatım ve hareket biçimleri ile bütünleştirmeye, bireyselliği bozmadan kişilik oluşumunu grup içinde geliştirmeye dayanan bir yöntem olmasıyla da dikkat çekmektedir (Eldemir, Umuzdaş & Umuzdaş, 2009: 4). Kısacası Orff öğretisinin müzik öğretiminde kullanılması sonucu; edilgin öğrencilerin tersine, aktif olarak derse katılan öğrenciler olacaktır. Orff öğretisi ile öğrenci merkezli ders işlemenin yanı sıra öğrenilen bilgi ve becerilerin yaşamdan yola çıkarak kullanılması, ayrıca yine bu bilgi ve becerilerin yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmesi de önemli bir noktadır. Orff yöntemi ile çocuklardaki hareket özelliklerinin ve yeteneklerin kaybolması engellenir. Büyüklükte ise, kaybolan yetenekler ortaya çıkarılır (Uçan, 2003: 11).

Devinmeli-ritimlemeli müzik öğretim yöntemi olan (Dalcroze Yöntemi) ise; ritmin müzikteki temel eleman olduğu ve müzikle ilgili tüm ritimlerin kaynağının insan vücudunun doğal ritminde bulunabileceği esasına dayanır (Tekin Gürgen, 2006: 90). Ritmik çalışmalarda öncelikle beden bir çalgı olarak düşünülmesi ve bir ritim aracı olarak kullanılması sonucu ritmik algı daha kolay ve hızlı bir şekilde gelişecektir.

Çağdaş müzik eğitimcileri Emile Dalcroze ve Carl Orff öğrencilerin aktif olarak müzik yaptıkları, hareket ettikleri, dans ettikleri müzik dersleri önermişlerdir. Böylesi bir katılımla müzik derslerinin daha etkili geçeceği düşünülmüştür. Bu konuda Dalcroze, bu tarz bir ders sayesinde tam bir müzikal anlama gerçekleşeceğini söyler (Özevin, 2006: 284).

Eğitimde yaratıcı drama ise; herhangi bir konuyu doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak, bir gurupla ve gurup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola çıkarak canlandırmalar yapmak anlamına gelir. Bu canlandırma süreçlerinde oyunun genel özelliklerinden yararlanılır ve bir öğretmen/eğitmen eşliğinde yapılacak çalışmanın amacına, gurubun yapısına göre önceden belirlenmiş mekânda yaratıcı drama süreci gerçekleştirilir (Adıgüzel, 2006: 17). Eğitim ve öğretimde dramanın işlevi oldukça önemlidir. Dramanın eğitimde bir öğretim yöntemi olarak uygulanmasının amacı duyuşsal, bilişsel ve davranışsal yetileri geliştirmektir. Drama ekinsel gelişim, özgüven, kendini tanıma,

yaratıcılık, eleştirel bakış, kendini aşma, problem çözme ve çözüm yolları üretme gibi nitelikleri kazandıran etkili bir yoldur (Genç, 2003: 196).

Eğitimde dramanın bir yöntem olarak kullanılması çağdaş insanın toplumsal ilişkilerini düzenlemesine, kendisini tanınmasına, üretmesine ve varlığını sergilemesine olanak sağlamaktadır. Yaratıcı drama aracılığıyla olaylar ve durumlarla bunların arasındaki bağlantılar kolayca öğrenilebilir (Kara & Çam, 2007: 146). Heathcote, yaratıcı dramanın asıl cevherinin topluluk halinde yapılmasında olduğuna inanmıştır (Heathcote & Wagner, 1990).

Belirtilen öğretim yöntemlerinin müzik eğitiminde kullanımına örnek sunmak üzere seçilen altıncı sınıf düzeyi için doğru ve etkili konuşmaya, bireysel ve koro içinde şarkı söylemeye, çalgı çalmaya temel oluşturacak olan diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanında öğrenciler, diyafram nefesini kullanabilme davranışını kazanmaya çalışırlar. Çünkü Manchester'ın (1907) da belirttiği gibi; gerçek bir ses üretimi nefes edimine dayanır, yani konuşma ve şarkı söyleme sırasında oluşan koşullar neredeyse tamamen soluk edimine bağlıdır.

Drama temelli öğretimin diğer müzik öğretim yöntemleri ve genel öğretim yöntemleri ile bir arada müzik eğitiminde kullanılmasına yönelik çalışmaların hazırlanması ve uygulanması ile daha etkin ve daha işlevsel müzik dersleri işlenebileceği söylenebilir. İlköğretim müzik dersi öğretim programı ölçütlerine uyan bu öğretim yöntemlerinin kullanılmasına yönelik ders planları oluşturmanın, bu yöntemlerin kullanımını desteklemek adına önemli bir adım olacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada görüşme ve gözlem teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada 2009-2010 eğitim-öğretim yılı güz döneminde İnönü Üniversitesi (15 kişi), Niğde Üniversitesi (20 kişi) ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde (20 kişi) müzik öğretmenliği programında lisans ve lisansüstü programlarında eğitim almakta olan 55 öğretmen adayı ve müzik öğretmenine üç saatlik (180 dakika) bir çalışma ile plan sunulmuştur. Örnek ders planının uygulanması için gereken 120 dakikanın (iki saat) ardından, 60 dakika (bir saat) ise planın değerlendirilmesi, uygulanan yöntem ve tekniklerin üzerinde görüş alış-verişinde bulunulması, planın amacı, işlerliği ve olası sonuçları üzerine tartışma bölümü için ayrılmıştır. Çalışma süresince her bir kurumda ayrı ayrı üç müzik eğitimcisi ve iki drama lideri olmak üzere toplam 15 uzman gözlem yapmışlardır. Çalışma süreci tamamlanınca katılımcılarla ve ardından

gözlemcilerle çalışmayı değerlendirmek üzere görüş alış-verişinde bulunulmuştur. Bu sırada öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının konu ile ilgili soruları cevaplandırılmış ve ulaşılan sonuçlar ve öneriler doğrultusunda örnek ders planı tekrar gözden geçirilmiş ve düzeltilmiştir. Ardından 2009-2010 bahar döneminde çalışma gurubunda bulunan müzik öğretmenleri derslerinde, müzik öğretmeni adayları ise “Öğretmenlik Uygulaması” derslerinde uygulama okullarında bulunan müzik ders öğretmenleri ile birlikte bu planı 6. sınıf öğrencilerine uygulamışlardır. Verilen örnek ders planı sonucu işlemiş oldukları müzik derslerinin dönütlerini araştırmacı ve uzman gözlemciler ile paylaşmışlardır. Gerçek ortamlarda yapılan uygulamalar sonucu alınan dönütler doğrultusunda örnek ders planına son şekil verilmiştir.

2.1. Katılımcılar

Bu çalışmaya İnönü Üniversitesi, Niğde Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı son sınıfında ve lisansüstü programlarında öğrenim görmekte olan 40 müzik öğretmeni adayı ve 15 müzik öğretmeni katılmıştır. Çalışma gurubunda bulunan katılımcılar çalışmaya gönüllülük esasına dayalı olarak alınmışlardır. Çalışmanın öncesinde yapılacak olan etkinlik ve örnek ders planı hakkında katılımcı adaylarına kısa bir bilgi verilmiş ve gönüllü olarak katılmak isteyenlerin alınacağı duyurulmuştur. Ardından “Gönüllü Katılım Listesi” şeklinde bir form geliştirilmiş ve katılımcılar belirlenmiştir. Çalışma gurubundaki öğretmen ve öğretmen adaylarından 20’si erkek, 35’i ise bayandır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada sunulan müzik dersi diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanına yönelik olarak hazırlanmış örnek ders planının son şekline ulaşması ve ilköğretim 6. sınıf düzeyinde uygulanabilmesi için veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve gözlemci uzmanlar tarafından son şekli verilen bir “Ders Planı Değerlendirme Formu” oluşturulmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Çalışmanın ön uygulama kısmının bitiminde formlar katılımcılara sunulmuş, veriler alınmış ve ardından sözel değerlendirme katılımcılar ve

gözlemcilerle birlikte yapılmış, sözel değerlendirme ile ilgili notlar hem araştırmacı, hem de uzman gözlemciler tarafından tutulmuştur. Çalışma sonunda elde edilen görüşme notları ve “*Ders Planı Değerlendirme Formu*”ndan elde edilen veriler doğrultusunda ortaya çıkan fikirler kodlanmış ve içerik analizi yapılmıştır. Daha sonra bulguları yorumlamak için veriler raporlaştırılmış ve örnek ders planında gerekli değişiklik ve düzeltmeler yapılmıştır. Bu ön uygulamanın değerlendirme verileri sonucunda geliştirilmiş olan örnek ders planı katılımcılara dağıtılmıştır. Ardından öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ders planının ön uygulamasına bağlı olarak okullarındaki doğal ortamda öğrencileriyle yaptıkları uygulama sonucu “*Ders Planı Değerlendirme Formu*” katılımcılar tarafından tekrar doldurulmuş ve son veriler de elde edilmiştir. Elde edilen son veriler doğrultusunda ders planında gerekli değişiklik ve düzeltmeler yapılmış, plana son şekli verilmiştir. Buna bağlı olarak çalışma sonucunda çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Diyafram Nefesine (Ses ve Nefes Çalışmalarına) Yönelik Hazırlanan Ders Planının Aşamaları

Diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanına yönelik ekte verilen başta yaratıcı drama yöntemi, devinmeli-ritimlemeli-doğaçlamalı müzik öğretim yöntemi (Orff Yöntemi) ve devinmeli-ritimlemeli müzik öğretim yöntemi (Dalcroze Yöntemi) olmak üzere (yaşam) öyküleme, benzetimleme, oyunlama-oyunlaştırma, gösterme yaptırma, tartışma, sorma-yanıt alma gibi yöntemlerinin kullanıldığı ders planının aşamaları aşağıda açıklanmıştır.

Diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanına ilişkin bu plan drama temelli bir ders planı olarak hazırlanmıştır. Adıgüzel (2006), yaratıcı drama aşamalarını; ısınma, canlandırma ve değerlendirme olarak adlandırmıştır. Isınma aşaması; çeşitli yöntemlerle beş duyuyu kullanma, gözlem yetisinin geliştiği, bedensel ve dokunsal alıştırmaların yapıldığı, tanışma, etkileşim kurma, güven ve uyum özelliklerini öğrenciye kazandıran ve oldukça kesin kurallarla belirlenen, öğretmenin yönlendiriciliğinde yapılan çalışmadır (Adıgüzel, 1994: 17). Ekte verilen etkinliğin ısınma çalışmalarında öğrencilerin hoşlarına gidebilecek şekilde birinci dersin ısınma çalışması ısınma, ikinci dersin ısınma çalışması benzetimleme, taklit ve üçüncü dersin ısınma çalışmasında ise öğrencilerde heyecan uyandıracak bir oyuna yer verilmiştir.

Her bir dersin ikinci bölümü olan gelişme etkinliklerinde ise, canlandırmalara yer verilmiştir. Canlandırmalar ile öğrencilerin hem grup çalışması yapabilmesi, grup içi iletişim kurması, birlikte çalışmayı öğrenmesi, hem de diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanına ilişkin davranışların kazanılması ve pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

Derslerin değerlendirme kısımlarında ise; çalışma süreci, öğrencilerin görüşlerinin değerlendirildiği, ısınma ve canlandırma çalışmalarında yer alan etkinliklerin bir devamı niteliğinde olan ve sınav, tartışma, gösterme-yaptırma ve sorma-yanıt alma yoluyla özetlenmekte ve tekrarlanmaktadır. Böylece ders planında yer alan değerlendirmelerin yardımıyla, öğrencilerin her dersin sonunda verilmek istenen bilgiyi kazanıp kazanmadıkları anında yoklanmaktadır.

3.2. Diyafram Nefesine (Ses ve Nefes Çalışmalarına) Yönelik Örnek Ders Planı

Sınıf Düzeyi: İlköğretim 6. sınıf

Öğrenme Alanı: Dinleme-Söyleme-Çalma

Alt Öğrenme Alanı: Diyafram Nefesi ve Ses Çalışmaları

Süre: 40'+40'+40=120 dakika (üç ders saati)

Ön Koşul Bilgileri: Diyafram nefesi kavramının bilinmesi

Sınıf Düzeni: Değerlendirme kısımlarında sınıf U düzeni biçiminde oturtulur, uygulama süresince ise öğrenciler sıraların U şeklini almasıyla oluşan boşluklarda hareket ederler.

Kazanımlar:

1. Diyafram nefesinin nerelerde “doğal olarak” kullanıldığını söyler.
2. Diyafram nefesi ile doğru nefes alır.
3. Diyafram nefesini farklı duygusal (heyecan, koklama, korku vb) durumlarda kullanır.

Kullanılan Araç-Gereçler: CD çalar, öğrenci sayısı kadar boş ve çizgilerle dörde ayrılmış kağıt

Önerilen Müzikler: 1. Frederic Chopin-Nocturne Op.9 No.1

2. Despedida-Siman DÍAZ

3. J.Sebastian BACH-Ave Maria

4. Göksel BAKTAGİR- Hayal Gibi – Suzinak

5. J. Sebastian Bach-Badinerie

Tablo 1

Planlanan Tüm Uygulamalar İçin Tahmini Süre

Planlanan Uygulamalar (dk.)	Tahmini Süre
HAZIRLIK (ISINMA)	30 dakika
ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ (CANLANDIRMA)	60 dakika
DEĞERLENDİRME	15 dakika

Tablo 2

	Ön Hazırlık (Malzemele rin Düzeni, Yoklama vb.)	Giriş (Isınma - Hazırlık)	İşleniş (Canlandır ma)	Değerlendir me	TOPLA M
1. Ders	5'	10'	20'	5'	40'
2. Ders	5'	10'	20'	5'	40'
3. Ders	5'	10'	20'	5'	40'
TOPLA M	15'	30'	60'	15'	120'

1. Ders

Hazırlık (Isınma)

- Öğrencilerin her birine çizgilerle dört eşit parçaya bölünmüş boş kağıtlar dağıtılır. Öğretmen bu kağıtların bölümlenen kısımlarının üçüne diyafram nefesinin nerelerde "doğal olarak" kullanıldığını, dördüncü kısma ise bu konuyla ilgili yanlış bir bilgi yazmalarını ister. Yazılan kağıtlar mekanın duvarlarına dağınık şekilde yapıştırılır.

Öğretme-Öğrenme Süreci / İşleniş (Canlandırma)

- Etkinlik: Öğretmen, öğrencilerden mekânda dağınık bir şekilde yere yatmalarını ve gözlerini kapatmalarını ister. Öğretmenin yönergesi şu şekildedir: “Etrafınızla iletişimi kesin ve sadece kendinizle bütünleşin. Vücudunuzu düşünün. Ayaklarınız rahat ve serbest mi? Bacaklarınız, kollarınız, elleriniz, parmaklarınız vb. Vücudunuzun hiçbir yerinde herhangi bir kasılma olmamalı, tamamen gevşemiş hissetmelisiniz. Bacaklarınız gevşek mi? Kollarınız serbest mi? Elleriniz ve bilekleriniz gevşek mi? Omuzlarınız gevşek mi? Boynunuz rahat mı? Yüzünüz, gözleriniz, dudaklarınız? Vücudunuz tamamen gevşek olmalı.

Şimdi yavaşça sağ elinizi karnınızın üzerine koyun. İçinize çektiğiniz nefesi elinizin altında hissedin. Hangi bölgeler hareket ediyor, onu iyice düşünün, kaslarınızın hareketini hissedin.

Şimdi elinizin hareketini hissetmeye çalışın. Eliniz nefesinizden dolayı yukarı ve aşağı hareket ediyor mu? Bunu iyice hissetmeye çalışın.”

NOT: Etkinliğin yerlere yatılan bu kısmı fiziki mekanın uygun olmaması durumunda çıkarılabilir.

Öğretmen; güzel bir uykunun ardından güzel bir güne merhaba diyerek uyanıldığını söyler ve öğrencilerin mekanda serbestçe yürümelerini ister. (Önerilen Müzik: Frederic Chopin- Nocturne Op.9 No.1)

Öğretmenin yönergesi şu şekildedir: “Yalnızım. Sabahın erken saatinde sokakta yürümeye başlıyorum... Gün henüz yeni başlıyor... ” (Önerilen Müzik: Despedida-Siman DÍAZ)

Öğretmen, vereceği yönergeler hakkında şu uyarıyı guruba yapar: “Şimdi vereceğim yönergeleri lütfen çevrenizdekilerle iletişim kurmadan dikkatle dinleyin ve yönergelerde duymuş olduğunuz sesleri sözlü olarak ifade edin, kimi zaman rolümüz bir hayvan, bir nesne, başka bir kişi olarak değişecek, istediğim sesleri, -nesnelere dahil- ve nefesleri vermeye çalışın.”

Öğretmenin yönergesi şu şekilde devam eder: “Hiçbir acelemiz yok ve sabahın tüm seslerini dinleyerek tadını çıkarıyoruz. Güzel bir gün... Sabahın o erken saatinde tek tük sokakta bulunan insanların yüzünde bir tebessüm...” (Önerilen Müzik: J.Sebastian BACH-Ave Maria)

Yönergelerin devamı şu şekildedir: “Bir simitçinin önünden geçiyoruz, mis gibi taze simit kokusu... İçinize çekin (Uzun nefes). Deniz kenarına geldik. Vapura bineceğim. Vapur kalkmak üzere ve düdüğü çalıyor. Vapura bindik, vapura vuran hafif dalga sesleri... Dışarıyı göreceğiz, denizi ve şehri seyredecek şekilde bir yere oturduk. (bu arada lütfen biryere yaslanmayalım) Vapurun kalkmasıyla birlikte hafiften bir rüzgar esiyor ve bizi hafiften de olsa ürpertiyor. Rüzgar sesini duyuyorum... (uzun nefes). Ve martılar... Martıların seslerine kulak verelim... (martı sesi).”

Martı seslerinin katılımcılar tarafından canlandırmasının hemen ardından martı seslerini içeren aşağıdaki müzik dinletilir. (Önerilen Müzik:Göksel BAKTAGİR- Hayal Gibi - Suzinak)

Yönergelerin devamı olarak öğretmen şunları söyler: “Karşımızdan başka bir vapur geçiyor düdüğü öterek... (vapur düdüğünün sesi). Vapurdaki çaycı çay dağıtıyor, bir tane alıyorum. Çay çok sıcak, dilim ve elim yandı, soğuması için üflüyorum (kısa ve kesik nefes).

Trenden indim, arkamdan bir el omuzuma dokunuyor ve ben bir anda korkarak bir nefes alıyorum (korku nefesi). Çiçekçi bir kadınmiş, rahatlıyorum (rahatlama nefesi). Çiçekçi kadının elindeki çiçekler mis gibi kokuyor. Bir tane çiçek alıyor ve doyasıya kokluyorum (uzun nefes). Bir amca görüyorum, gün içinde çocukların mutlu edecek balonlarını onlar için hazırlıyor, şişiriyor (uzun nefesler).

Küçük bir çocuk görüyorum, bisikletinin tekerinin havası inmiş, onu şişirmeye çalışıyor. Bense onun sibobuyum (uzun nefesler). Küçük çocuk havası inmiş tekeri şişirmeyi başladı. O sırada çocuğun sevimli bir köpeği ona doğru yaklaşıyor ve çocuk köpeğini seviyor (kesik kesik nefes - köpek nefesi).

Deniz kenarındaki iki arkadaş bir yandan konuşarak denizi seyrediyor. O sırada arkadaşı ne demiş ise diğerine, bir çığlık koparıyor sevinçle küçük kız (çığlık sesi). Genç kızın başından aşağı renkli pullar döküyor adam ve sevgililer uzaklaşıyor.

Orada yerleri süpürmekte olan bir çöpçü asık suratla yaklaşıyor ve kâğıtları süpürmeye başlıyor. Şimdi onun süpürgeyim ve renkli kâğıtları ortadaki bir noktaya üfleyerek topluyorum.

Sakin sabah saatleri yerini canlı ve hareketli bir güne bırakıyor. Araba sesleri geliyor yoğun bir şekilde (araba sesleri). Uzaktan bir ambülans sesi (ambülans sesi). Ve kalabalıktaki insan sesleri... (insan sesleri).” (Önerilen Müzik: J.Sebastian Bach-Badinerie)

Etkinlik verilen müzikle birlikte bitirilir. Müzik kısık bir sesle devam ederken gurubun çember olması ve 1’den 5’e kadar sırayla saymaları istenir. 5. kişinin ardından gelen kişi tekrar 1 diyerek saymayı yürütür. Öğretmen sayma sırasında 1 diyenlerin bir gurup, 2 diyenlerin diğer bir gurup olmak üzere öğrencilerin 4 gurup oluşturmasını ister.

Değerlendirme

Öğretmen diyafram nefesi üzerine özet bilgiler verir ve tekrar diyafram nefesinin alış-verişini etkinlikte yapılan çalışmalar yoluyla örneklendirir. Öğrencilerin de kendisiyle birlikte yapmasını ister. Ardından yapılan çalışma üzerine görüşler ve hissedilen duygular üzerine görüşler bildirilmesi ile ders sonlandırılır.

2. Ders

Hazırlık-Isınma

- Etkinlik (*Kukla Olmak*): Ortaya öğrenci sayısının yarısı kadar sandalye konur. Öğrencilerin A ve B şeklinde eşleşmeleri istenir. A’lar öğretmenin verdiği yönergeyle sandalyenin ucuna oturur ve ayaklarını hafif açar. Bacaklarının arasından başını geçirebileceği ve vücudunun üst kısmını ortaya düşebileceği kadar genişlik bırakır. Öğretmen A’lara bir kukla olduğunu, B’lerin ise kukla oynatıcısı olduğunu söyler. Yalnız B’lere, A’ları ayağa kaldırmama ve başlarını aşağıda tutma uyarısını verir. Öğretmenin de örnek göstermesiyle A’lar başları serbest, aşağı sarkıtılmış şekilde dururlar. Kolları aşağıda kukla gibi sarkarlar. Bu arada B’ler kuklalarının bellerinden iki elleriyle tutar ve onların diyafram nefesi ile hangi kısımlarının hareket ettiğini hissederler. Daha sonra eşler yer değiştirir. Aynı işlem bu sefer diğer gurupla yapılır.

▪

Öğretme-Öğrenme Süreci / Canlandırma

- **Etkinlik 1: Yemek Yeme (Ses Taklidi)**

Öğretmen bir öncesi derste yapılan güne başlama etkinliğini hatırlatır, bugünkü çalışmanın onun bir devamı niteliğinde olduğunu belirtir ve şöyle der: “Güne erken başladık ve uzun bir sabahın ardından çok acıktık.” Ardından şu soruyu ekler: “Pizzayı sever misiniz? Hepberaber bir pizza yapalım ve yiyelim.” Burada da çocuklarla daima diyalog içerisinde olmak çok önemlidir. Bu durum çocukları daha çok motive edecektir.

Bir daire olunur. Herkes önündeki arkadaşının sırtı üzerinde pizzasını hazırlar. Bu fiziki mekan uygun ise, çocuklar yere yatırılarak da yapılabilir, ama önemli olan çocukların hazır olmalarına göre öğretmenin tavır almasıdır. Öğretmen soru-cevap yöntemi ile çocuklara pizza içerisine neler konması gerektiğini buldurur. “Pizza hamuru için nelere ihtiyaç var? Nasıl hamur yapılır? Daha sonra her bir öğrencinin önündeki arkadaşının sırtında, arkadaşına zarar vermeden hamuru yoğurması istenir. Bir yandan da hamur yoğururken gerekli malzemeler üzerine konuşulur: Un, tuz, su... Bu işlem her öğrencinin önündeki arkadaşının sırtına masaj şeklinde yapılır. Etkinliğe öğretmen gösterme-yaptırma yöntemini de kullanarak faal olarak katılır. Daha sonra pizza hazırlama etkinliğinde şu sıra izlenir: “Hamuru yay. Hamurun üzerine sucuk, salam, sosis, yumurta, salça, mantar, mısır, biber, domates, ... koy. Daireyi küçülterek fırına ver. Kolkola girerek UFF sesiyle pişir. Fırından çıkar. Tadına bak. Pişmemiş, tekrar daireyi küçülterek fırına sür. Kolkola girerek UFF sesiyle pişir. Fırından çıkar ve tekrar tadına bak. Pizza çok sıcak olduğu için üfle (kısa ve kesik nefes) ve ardından pizzayı uygun vokal sesleri vererek ye.

Daha sonra 4-5 kişilik guruplar oluşturulur, her gurup kendi pizzasını ses ve nefeslerle, anlamlı kelime ya da cümleler olmadan hazırlar, daha sonra pizza yapımları tüm guruplar tarafından izlenerek paylaşılır.

Bütün bu pizza yapımı, pişirilmesi ve yenmesi işleminde komut yok, sadece seslendirerek pizza yapılır. Özellikle büyük grupta sesler daha etkili olmaktadır. Bu çalışmada öğretmenin dikkat etmesi gereken noktalardan birisi dokunulmaktan hoşlanmayan çocukları etkinliğe zorlamamaktır.

- **Etkinlik 2: Tren Oyunu**

Yerlere her birinden en az iki çift olacak şekilde farklı renklere müziksel işaretler (diyez, bemol, sol anahtarı gibi) içeren kâğıtlar konur. Mekânda yürünmesi istenir, buna göre def eşliğinde yürürken herkesin yerdeki kâğıtlardan bir tane alması istenir. Öğrenciler yerden aldığı kâğıtla birlikte yürürken elindeki müzik işaretinin ve renginin aynısını taşıyan

kişiyi (eşlerini) bulmaları istenir. Eşler mekânda yürürken aynı renkleri alan kişilerin bir araya gelmeleri istenir. Aynı renkler bir araya gelince arka arkaya aralarında bir kol boyu mesafe kalacak biçimde dizilirler, ellerindeki kağıtları yanlarına yere bırakırlar. Ardından öğretmenin gösterdiği hareketleri gösterilen vokal seslerle birlikte yaparlar:

fıış fıış/ışış ışış	sağ kolu sol el ile süpür
çih çih	sol kol süpür
pıh pıh	yukarı uzan
kıh kıh	aşağı eğil

Bu çalışmanın hangi nesnenin sesine benzediği sorulur: “Tren”. Tüm guruplar arka arkaya daire şekline gelir ve uzun bir tren olur. Öğretmenin yönergesiyle tren öğrenilen hareket ve seslerle canlandırılır, giderek yavaşlanır ve ardından tüm gurup yine öğretmenin işaretiyle aynı anda derin bir nefes alır ve “ssssssssssssssss...” sesiyle nefes verilir. Böylece trenin gelmiş olduğu istasyonda durduğu söylenir.

Daha sonra yine öğretmenin yönergesi ile 5 gurup oluşturulur. Her bir guruba uçak, vapur, kamyon, yarış arabası ve at arabası yazılı kâğıtlar dağıtılır. Tüm guruplardan ellerindeki taşıtı canlandırabilecek şekilde anlamsız ses ve nefeslerden oluşan bir canlandırma yapmaları istenir. Gurupların hazırladıkları canlandırmalar sıra ile tüm sınıfa sunulur.

Değerlendirme

Öğrencilere yapılan çalışmalar üzerine neler hissettikleri sorulur. Ellerini eşlerinin bellerine koyduklarında neler hissettikleri sorulur. Bu şekilde diyafram nefesi aldığımızı ve diyafram nefesinin alınmasıyla diyafram kasının kasılıp gevşediğini hissettiğimiz anlatılır. Öğretmen insanın doğduğu anda ilk olarak kullandığı nefesin diyafram nefesi olduğunu açıklar. Diyafram nefesinin hem şarkı söylemede, hem de günlük yaşantı esnasındaki konuşmada da alışkanlık haline getirilmesi gerektiğini, sağlığımız için daha doğru bir nefes olduğunu söyler.

3. Ders

Hazırlık-Isınma

- 2. Etkinlik (*Çığlık Oyunu*): Bir önceki derste yapılan etkinlikteki kuklalar hatırlatılır ve kuklaların bir araya gelerek bir çember oluşturmaları istenir. Öğretmen; kuklaların cansız olduğunu fakat

başka bir kuklayla göz göze geldiği anda canlandığını ve çılgın atarak hayata döndüğünü ve oyundan çıktığını açıklar. Kuklalar öğretmenin el çırpmasıyla karşı, sağ veya sollarındaki diğer kuklalara bakarlar. Göz göze gelen kuklalar çılgın atar ve çember dışına çıkarlar. Kuklaların birbirlerine bakması öğretmenin el çırpışlarıyla tekrarlanır. Son kalan iki kukla ise oyunun galibi sayılır.

(Not: Bu etkinlik Yaratıcı Drama Eğitmenliği/Liderliği Programı Birinci Aşama çalışmalarından uyarlanarak hazırlanmıştır.)

Öğretme-Öğrenme Süreci / İşleniş (Canlandırma)

- Etkinlik 2: Eşit sayıda öğrencinin bulunduğu 4 grup oluşturulur. Gruplara verilen kağıtlarda yazılan açıklamalara göre; yapacağımız canlandırmalarda doğada insan, nesne ya da bir hayvan olunacağı öğretmen tarafından açıklanır. Her bir gruba daha önce öğretmenin hazırlamış olduğu bir kâğıt verilir. Bir gruba verilen kâğıttan diğer grubun haberi olmaz. Öğretmen gruplara yapılacak olan canlandırmalarda sadece nefes ya da çıkardığımız anlamsız seslerin kullanılacağı yönergesini verir. Gruplara verilen kâğıtlarda şunlar yazmaktadır:

1. Grup için verilen kâğıt: Baharın gelişi
2. Grup için verilen kâğıt: Kış mevsiminin başlangıcı
3. Grup için verilen kâğıt: Yaz mevsimi
4. Grup için verilen kâğıt: Sonbahar mevsimi

Bu arada tüm gruplara bir önceki etkinlikteki kullanılan ses ve nefes çalışmalarından yararlanılabileceği hatırlatılır. Gruplara canlandırmalara hazırlık süresi olarak 5 dakika verilir. Süre sonunda tüm gruplar teker teker canlandırmalarını sunar. Her bir grubun sunumunun sonunda, canlandırmaların üzerine kısa olarak konuşulur.

- Etkinlik 3: Bu kez grupların ellerindeki mevsimlere ek olarak mekânlar da verilir ve yine sadece ses ve nefeslerle canlandırmaları istenir. Hazırlık için verilen süre 5 dakikadır. Gruplara verilen mekânlar şu şekildedir:

1. Grup için verilen kâğıt: İlkbahar mevsiminde bir orman
2. Grup için verilen kâğıt: Kış mevsiminde deniz kenarı

3. Gurup için verilen kâğıt: Yaz mevsiminde lunapark

4. Gurup için verilen kâğıt: Yağmurlu ve rüzgarlı bir sonbahar sabahında işlek bir cadde

Süre sonunda tüm guruplar teker teker canlandırmalarını sunar. Her bir gurubun sunumunun sonunda, canlandırmaların üzerine kısa bir şekilde konuşulur.

Değerlendirme

- a. Mekânın duvarlarında dağınık olarak yapıştırılmış olan ve oturum başında diyafram nefesinin kullanıldığı yerlerle ilgili bilgilere katılımcıların tekrar dönmesi istenir. Kâğıtlarda yazılı yanlış bilgi varsa düzeltmeleri, eksik varsa tamamlamaları istenir. Daha sonra herkesin birer kâğıt alması ve çembere gelerek oturması istenir. Her öğrenci sırayla elindeki kâğıtta yazılı bilgiyi tüm gurupla paylaşır. Gerekli durumlarda öğretmen araya girer ve düzeltme ya da eklemelerde bulunur.
- b. Daha sonra öğretmen öğrencilerin yapılan oturum neler düşündüklerini ve oturumdaki etkinliklerle ilgili olarak neler hissettiklerini sorar. Farklı görüş, düşünce ve duygular dinlenir. Ardından oturum kapatılır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma kapsamında dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanında, diyafram nefesi ve ses çalışmaları alt öğrenme alanına ilişkin müzik öğretim yöntemleri, genel öğretim yöntemleri, müzik öğretiminde yaratıcı drama kullanımı temelli ve çalışma etkinlikleri esas alınan üç ayrı uygulamalı dersten örnek ders planı hazırlanmıştır. Öğrencilerin somut deneyimlerle başlaması, güdülenmelerinin dikkate alınması, müzik bilgilerini yaşama dönük olarak kullanabilmeleri ve ilişkilendirme yapabilmeleri tüm derslerde olduğu gibi müzik derslerinde de büyük önem taşımaktadır. Tüm bu sözü edilen unsurlar müzik öğretim yöntemleri, genel öğretim yöntemleri ve yaratıcı drama ile gerçekleştirilebilir. Öztürk'ün; (2003: 16-22) "drama ile müzik, çocuğun hayal gücünün geliştirilmesi, ritim çalışmaları ile, çocukların kendi yorumlarını katabilmelerini, ses, kulak, sanat eğitimlerini ve zevklerini

geliştirebilmelerini sağlar” şeklindeki ifadesi de bu durumu desteklemektedir.

Ayrıca; oyun yoluyla çocuğun öğrenmesi, öğrendiği bilgileri yaşantıya dönüştürmesi, bu yaşantıların bireyi, kolektif üretime yönlendirerek toplumsallaşmasını sağlar. Müzik eğitiminin etkin bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için, yaratıcı dramının bir yöntem olarak, gerekli niteliklere sahip olduğu anlaşılmaktadır (Yağcı; 1995: 74-75).

Etkili ve verimli bir öğrenme ortamı oluşturmada öğretmenin öğrencilerle ve öğrencilerin de birbirleriyle iyi iletişim kurabilmeleri için ortam sağlanması gerekmektedir. Müzik ve genel öğretim yöntemleriyle birlikte “yaratıcı drama”nın etkin bir şekilde kullanılması bir öğretmen aracılığı ile öğrencilerin yaşantıları üzerine hayal etmeleri, canlandırmalar yapmaları ve derin düşünceler gerçekleştirmeleri ile etkili bir iletişim kurulacak ve bu doğrultuda etkili müzik öğretimi de gerçekleştirilecektir.

Geleneksel eğitim sistemleri, ezbercilik, öğretmenin veya kitapların yazdıklarını aynen öğrenme ve uygulama, deneysiz olarak bilgilerin aktarımı vb. işleyişler öğrencilerin yaratıcılığını köreltmektedir. Oysaki öğrenme ve öğretme ortamları öğrencinin yaratıcı davranışlarını geliştirecek biçimde düzenlenmelidir. Bunun için öğretmen, anne ve babalar çocukların çok boyutlu düşüncelerini sağlamak için uygun strateji, yöntem ve teknikleri eğitim ortamında kullanmalıdırlar (Özcan; 2007: 69-70).

Müzik öğretim yöntemleri ve temelde doğaçlamaya dayalı olan yaratıcı drama müzik eğitiminde önemli bir eğitim aracıdır. Müzik eğitiminde en son yaklaşımların öğrenci merkezli, iletişime dayalı, gerçek yaşama sıkı sıkıya bağlı yöntemlerin benimsendiği günümüzde çağdaş müzik öğretim yöntemleri ve yaratıcı drama bu koşulları sağlayan yöntemler olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylece öğrenme ortamı eğlenceli ve dinamik yapıya bürünür, canlanır, yaşamla buluşur. Bütün bunlar göz önüne alındığında müzik öğretmenlerine düşen görev bu öğretim yöntemlerini ve yaratıcı dramayı kullanarak ders planları hazırlamak ve bu planları etkili bir şekilde uygulayarak kalıcı öğrenme sağlamak, öğrencilerini yaşam boyu öğrenen bireyler durumuna getirmektir.

4.1. Öneriler

Örnek ders planının oluşturulması ve uygulanması sürecinde elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler aşağıdaki gibidir:

1. Eleştirel bakış açısına sahip, üretken, özgüvenli bireylerin yetişebilmesi için öğrenci merkezli, ezbercilikten uzak, aktif eğitim yapılmalı ve çağdaş öğretim yöntemlerini etkin bir şekilde kullanan öğretim gerçekleştirilmelidir.
2. Müzik öğretim yöntemleri işlenen konulara göre etkinlikler aracılığıyla etkin bir şekilde kullanılmalıdır.
3. Müzik eğitiminde kullanılan müzik öğretim yöntemleri uygulanırken bu yöntemler genel öğretim yöntemleri ile desteklenmelidir.
4. Müzik öğretmenliği lisans ve lisansüstü eğitiminde “Müzik Eğitimi ve Öğretiminde Drama”ya yer verilmelidir.
5. Müzik öğretmenlerine hizmet içi eğitim yoluyla yaratıcı drama alanı tanıtılmalıdır.
6. Müzik dersleri için müzik öğretim yöntemleri, genel öğretim yöntemleri ve yaratıcı drama temelli planlar hazırlanmalı, yaratıcı etkinlikler içeren bu planlar etkin bir şekilde uygulanarak müzik öğretiminde işlevsel ve aktif öğretim gerçekleştirilmelidir.
7. İlköğretim müzik dersleri öğrenme alanlarına ve alt öğrenme alanlarına yönelik etkinlik örnekleri oluşturulmalı ve bu etkinlikler günlük yaşamla kolayca ilgi kurulabilecek nitelikte olmalıdır.
8. Okullarda “Müzik” derslerinde aktif öğrenme yöntemi olarak yaratıcı dramanın kullanımı arttırılmalıdır.
9. Okullarda “Müzik” derslerinde, müzik öğretim yöntemlerinin, genel öğretim yöntemlerinin ve yaratıcı dramanın aktif bir şekilde uygulanabilmesi için müzik odası ya da dersliği bulundurulmalı ve bu müzik oda veya dersliklerinde çalışmaya elverişli fiziki ortam düzenlemeleri yapılmalıdır.
10. Üniversitelerde müzik öğretmeni yetiştiren programlarda belirli aralıklarla öğretmen adaylarının dramayla tanışmalarını sağlamak için müzik öğretimi konulu drama atölyeleri yürütülmeli, ayrıca adayların müzik öğretiminde yaratıcı dramanın önemi ve kullanımı konusunda seminer, panel, konferans veya kurs gibi etkinliklere katılmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (1994). Eğitimde yeni bir yöntem ve disiplin: Yaratıcı drama. Ö. Adıgüzel, (Ed.), *Yaratıcı drama içinde* (158-179). Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Adıgüzel, H. Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, *Bileşenleri ve Aşamaları. Yaratıcı Drama Dergisi*, 1 (1), 17-31.
- Bilen, S., Uçal, E. ve Özevin, B. (2003). Öğretmen Yetiştirmede Orff Öğretisi. *Uluslar arası Sempozyum Orff- Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi*, 16-18 Ocak. Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi, İstanbul.
- Çağdaş Drama Derneği (2008) Yaratıcı Drama Eğitimliği/Liderliği Programı Birinci Aşama Ders Notları, Ankara.
- Çevik, B. (2007) Müzik Öğretim Yöntemlerinden Orff Müzik Öğretisine Genel Bir Bakış, *Balıkesir Üniversitesi FBE Dergisi*, Cilt 9, Sayı:1, 95-100.
- Duatepe A. & Akkuş O. (2006) Yaratıcı Dramanın Matematik Eğitiminde Kullanılması: Kümeler Alt Öğrenme Alanında Bir Uygulama, *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1, 89-99.
- Eldemir, C., Umuzdaş, S. & Umuzdaş, M.S. (2009). Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı Müzik Dersleri İçinde Orff Yönteminin Yeri ve Bu Yöntemi Okul Öncesi Öğretmenleri Tarafından Kullanılma Durumu. *I. Uluslar arası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 1-2-3 Mayıs 2009, Çanakkale.
- Genç, H. N. (2003). Eğitimde Yaratıcı Dramanın Alınlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 196-205.
- Heathcote, D. & Wagner, B. (1990). *Drama as a Learning Medium*. (6. Baskı). Stanley Thornes, Publishers Ltd.
- Kara, Y. & Çam, F. (2007) Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 145-155.
- Manchester, L.A. (1907) *Ses Eğitiminin Temelleri Üzerine Oniki Ders, Dans-Müzik-Kültür*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2006). İlköğretim Genel Müdürlüğü, *İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özcan, V. (2007). *Orff Öğretisinin ve Yaratıcı Dramanın Uygulandığı ve Uygulanmadığı Okullarda Öğrencilerin Müzik Dersine Olan*

Tutumlarının Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Özden Y. (2003). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Özevin, B. (2006) Oyun Dans ve Müzik Dersine İlişkin Motivasyon Ölçeği, *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.

Öztürk, A. (1996) Yaratıcı Drama ve Orff Öğretisi Arasındaki İlişki. *Uluslararası Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu*, 16-18 Ocak 2003, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Tekin Gürgen, E. (2006) Müzik Eğitiminde Yaratıcılığı Geliştiren Yöntem ve Yaklaşımlar, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 12, 81-93.

Uçan, A. (2003), "Türkiye'de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisinin Tanımı, Uygulanımı ve Uyarlanımı, Orff Anlayışıyla Temel Müzik Eğitiminin Temel Durumu", Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Uluslar arası Sempozyumu, Orff Schulwerk ve Danışmanlık Merkezi, İstanbul.

Yağcı, Ç. (1995) *Müzik Eğitimi ve Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama İlişkisi: Örnek Bir Model Önerisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

EK 1: Gönüllü Katılım Listesi

Diyafram Nefesi ve Ses Çalışmaları Alt Öğrenme Alanında Bir Uygulama Örneği							
Uygulamacı: ILGİM KILIÇ							
Sıra	Adı Soyadı	Öğrenci			Öğretmen		
		Numarası	E-mail	Telefon	Okulu	E-mail	Telefon
1							
2							
3							
4							
5							

6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
Yedek Katılımcı Listesi							
1							
2							
3							
4							
5							

MÜZİK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN YARATICI DRAMAYLA BİRLİKTE KULLANILMASI:
DİYAFRAM NEFESİ VE SES ÇALIŞMALARI ALT ÖĞRENME ALANINDA BİR UYGULAMA
ÖRNEĞİ

EK 2: Ders Planı Değerlendirme Formu

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Az	Hiç
1. Hazırlanan örnek ders planı; öğrencilerin dikkatlerini çekebilmektedir.					
2. Hazırlanan örnek ders planı; öğrencileri güdüleyebilmektedir.					
3. Hazırlanan örnek ders planı; öğrencilerin hedeflenen davranışları kazanmalarını sağlamaktadır.					
4. Hazırlanan örnek ders planı; öğrenci seviyesine uygundur.					
5. Hazırlanan örnek ders planı; öğrencileri bilgilendirmektedir.					
6. Hazırlanan örnek ders planı; öğrencilerin aktif olarak derse katılımlarını sağlamaktadır.					
6. Hazırlanan örnek ders planı; açık, anlaşılır ve düzenli bir biçimde yazılmıştır.					
8. Hazırlanan örnek ders planında; ısınma çalışmaları istenen davranışları kazandırmaya yönelik olarak hazırlanmıştır.					
9. Hazırlanan örnek ders planında; canlandırma çalışmaları istenen davranışları kazandırmaya yönelik olarak hazırlanmıştır.					
10. Hazırlanan örnek ders planında; değerlendirme çalışmaları istenen davranışları kazandırmaya yönelik olarak hazırlanmıştır.					
11. Hazırlanan örnek ders planında; etkinlikler için seçilen müzik öğretim yöntemleri davranışları kazandırmaya yöneliktir.					
12. Hazırlanan örnek ders planında; etkinlikler için seçilen genel öğretim yöntemleri davranışları kazandırmaya yöneliktir.					
13. Hazırlanan örnek ders planında; kullanılan araç-gereçler istenen davranışları kazandırmaya uygundur.					
14. Hazırlanan örnek ders planında; değerlendirme bölümlerinde uygun sına-ölçme durumları belirtilmiştir.					
15. Hazırlanan örnek ders planında; süre dağılımı kazandırılması istenen davranışlar için uygundur.					

EXTENDED SUMMARY

Today's rapidly changing and developing circumstances make it inevitable to give individuals the opportunities to improve their potentials. According to the contemporary conception of education, the basic aim in the field of art/music is to raise students and teachers with high motivation and creativity, who can think and produce, who do not limit themselves to the field knowledge but who can improve themselves in current issues, in social and universal issues (Özden, 2003: 50-55). When viewed from this aspect, different learning styles, in-class cooperative work, problem solving, and activities to increase creativity become important at every grade level (Duatepe and Akkuş, 2006; 90). Thus, the need was felt in this research to conduct an activity based study which was comprised of the audience of music teachers, prospective teachers and various methods of music teaching, general teaching methods and creative drama.

Student-centred teaching model comes into existence on its own in creative drama method, in motional-rhythmical- improvisational music teaching method (Orff method) and in motional-rhythmical music teaching method (Dalcroze method). The teacher is the guide; she determines "what" to do in accordance with the learning field and sub-learning field of the course, the aim and the determined gains of the course. Students, on the other hand, determine "how" to do setting out from their experiences and based on the instructions during individual and group work. The contributions made by students through their experiences ensure that the process is original.

It might be said that more effective and more functional teaching may be conducted by generating and applying studies concerning the use of drama-based teaching along with the other methods of music teaching. It is believed that designing lesson plans for using those teaching methods which are compliant with the criteria of primary education curriculum for music would be an important step to support the use of those methods.

This current research, which is conducted accordingly, is concerned with diaphragm breath and voice activities sub-learning field which is in the listening-singing-playing learning field in the music curriculum of primary education. This research aims to discuss and present a sample lesson plan in which various methods such as creative drama method, motional-rhythmical- improvisational music teaching method (Orff method) and motional-rhythmical music teaching method (Dalcroze method) in particular and likening method, dramatization method and the method of demonstrating and making someone do are used altogether. The

sample lesson plan with other teaching methods beside creative drama was prepared as a sample drama based lesson plan in music education. Students try to acquire the behaviour of being able to use diaphragm breath in the sub-learning field of diaphragm breath and voice activities which forms the basis for accurate and effective speaking, individual and in chorus singing, and instrument playing activities at the 6th grade level, which was chosen to exemplify the use of mentioned teaching methods in music education.

In this research employing interview and observation techniques, the plan was introduced to 55 prospective music teachers and music teachers attending the graduate and post-graduate programmes at İnönü University (15 students), Niğde University (20 students) and Ondokuz Mayıs University (20 students) in the fall semester in the 2009-2010 academic year in a 3-hour (180 minute-) work. The 60 minutes were allocated to the evaluation of the sample plan and to the exchange of views on the methods and techniques employed, the purpose, functionality and the probable consequences of the plan following the 120 minutes which were necessary for the application of the sample plan. Throughout the research, 15experts (that is to say, three music educators and two drama leaders in each institution) made observations. On completing the work process, views were exchanged first with the participants then with the observers for evaluation. The teachers' and prospective teachers' questions were answered meanwhile, and the sample plan was revised in accordance with the conclusions reached and the recommendations made; and the necessary modifications were made. Afterwards, in the 2009-2010 spring semesters, the participating music teachers applied the plan in their classes while the participating prospective teachers applied it in the practice teaching classes in the 6th grades with the teachers in the schools of practice teaching. They shared the feedbacks of the classes that they taught via the sample plan with the researcher and the expert observers. The sample lesson plan was given the final shape in the light of the feedbacks coming from the applications in real settings.

So that the final shape could be given to the sample plan and it could be applied in the 6th grade, a "Lesson Plan Evaluation Form" was designed by the researcher and its final shape was given by the expert observers as the data collection tool.

The recommendations to be made in line with the findings obtained in the process of forming and applying the sample lesson plan are as what follows:

1. In order that productive individuals with critical perspectives and self-confidence could be raised, active, student-centred education away from memorisation should be conducted and contemporary teaching methods should be included in teaching.
2. Methods of music teaching should be effectively used through activities according to the topics of teaching.
3. While applying the methods of music education, those should be supported by general teaching methods.
4. "Drama in Music Education and Teaching" should be included in the graduate and post graduate music teaching programmes.
5. Music teachers should be introduced to the field of creative drama through in-service training.
6. Plans based on methods of music teaching, general teaching methods and creative drama should be prepared for music classes; functional and active teaching should be made by actively using those plans containing creative activities.
7. Sample activities for primary education music course learning fields and sub-learning fields should be constructed and those activities should be of the quality through which associations could be established with daily life.
8. The use of creative drama should be increased in schools as the active learning method in music classes in schools.
9. A music room or classroom should be available in schools so as to be able to apply methods of music teaching and creative drama actively in school music courses, and physical environment regulations should be made in those rooms or classrooms.
10. Drama workshops should be held in music teacher training programmes of universities at regular intervals to ensure that prospective teachers are introduced to drama; and they should be made to attend seminars, panels, conferences or courses on the importance and use of drama in music education.

*MÜZİK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN YARATICI DRAMAYLA BİRLİKTE KULLANILMASI:
DİYAFRAM NEFESİ VE SES ÇALIŞMALARI ALT ÖĞRENME ALANINDA BİR UYGULAMA
ÖRNEĞİ*
